

At blive sig selv undervejs

- i krydsfeltet mellem faglig mestring, motivation og afklaring

Jan Tønnesvang, Professor, Psykologisk Institut, AU

JAN TØNNESVANG & SANNE SCHOU

Uddannelsesvitaliserende samtaler

GUIDE til fremme af uddannelsesengagement og kvalificeret selvbestemmelse på ungdoms- og erhvervsuddannelser

Uddannelsesvitaliserende samtaler handler om at understøtte elevens måder at tage vare på sig selv, sine behov, kompetencer og engagement i sit uddannelsesliv. Guiden viser, hvordan man med Vitaliseringskompasset kan arbejde med elevens kvalificerede selvbestemmelse i sine måder at regulere (sig selv i) sit uddannelsesliv.

Vi ønsker med guiden at give vejledere på ungdoms- og erhvervsuddannelser et værktøj til at kunne tale med elever om de udfordringer, de oplever i forbindelse med deres uddannelsesliv, f.eks. i relation til deres oplevelse af selvværd, tilhør, mening, præstation og stress.

Som bruger af guiden skal man være opmærksom på, at man kan komme til at tale om ting, der betyder noget særligt for eleven. Man skal derfor gå til arbejdet med uddannelsesvitaliserende samtaler med en nysgerrig åbenhed, omsorg og respekt for elevens grænser.

JAN TØNNESVANG er professor i psykologi ved Aarhus Universitet. Han er leder af forskningsenheden for integrativ psykologi og NIVID-netværket for vitaliseringspsykologi, intervention og dannelse. Forsker bl.a. i vitaliseringspsykologi og teoribaseret praksisudvikling på tværs af forskellige faglige kontekster indenfor uddannelse, pædagogik, organisationer og virksomheder.

SANNE SCHOU er privatpraktiserende autoriseret psykolog. Arbejder med psykoterapi og herunder med hypnoterapi og visualisering samt med vitaliseringspsykologiske samtaler i terapi, supervision, vejledning og ledelse.

ISBN 978 87 7204 188 9

9 788772 041889

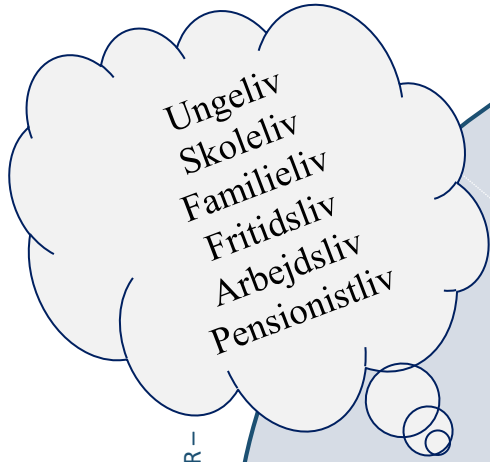

KLIM

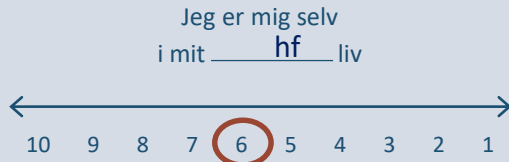
Dato: _____

MESTRING
– AT MESTRE MINE OPGAVER –

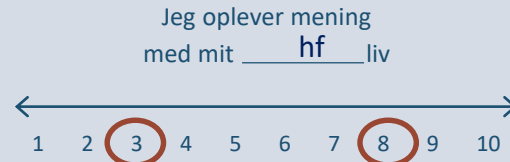
Psykologiske grundbehov:
Autonomi, Mestring, Mening, Tilhør

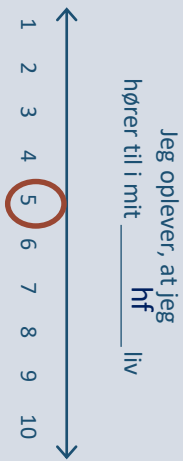
AUTONOMI
– AT VÆRE DEN JEG ER –

Navn: **Looking AS**

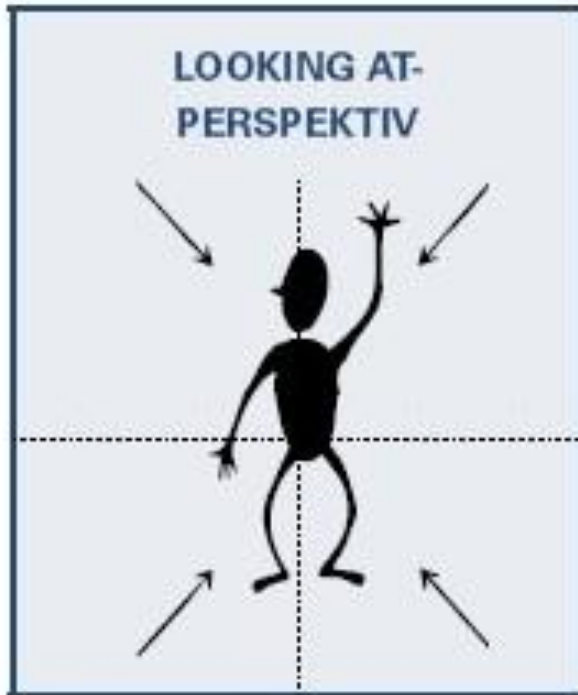
MENING
– AT OPLEVE MENING –

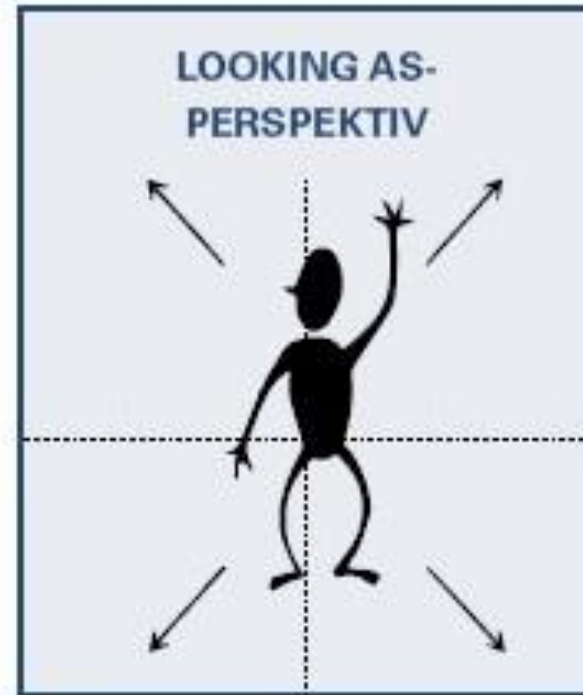
TILHØR
– AT HØRE TIL –

Dialogværktøj

IKKE en test!!

Udefra-og-ind
Hvordan håndterer man (sig)?
(kompetence / kapacitet)

Indefra-og-ud
Hvordan befinder man sig?
(trivsel / tilstand)

VITALISERINGSKOMPAS®

Dato: _____

MESTRING
– AT MESTRE MINE OPGAVER –

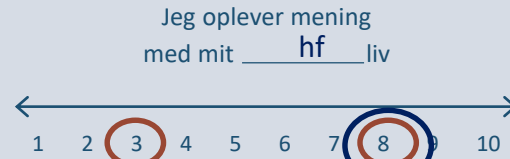
Psykologiske grundbehov:
Autonomi, Mening, Tilhør, Mestring

AUTONOMI
– AT VÆRE DEN JEG ER –

Navn: **Looking AS**

MENING
– AT OPLEVE MENING –

TILHØR
– AT HØRE TIL –

Dialogværktøj

At sætte sin kurs i sit ____ liv

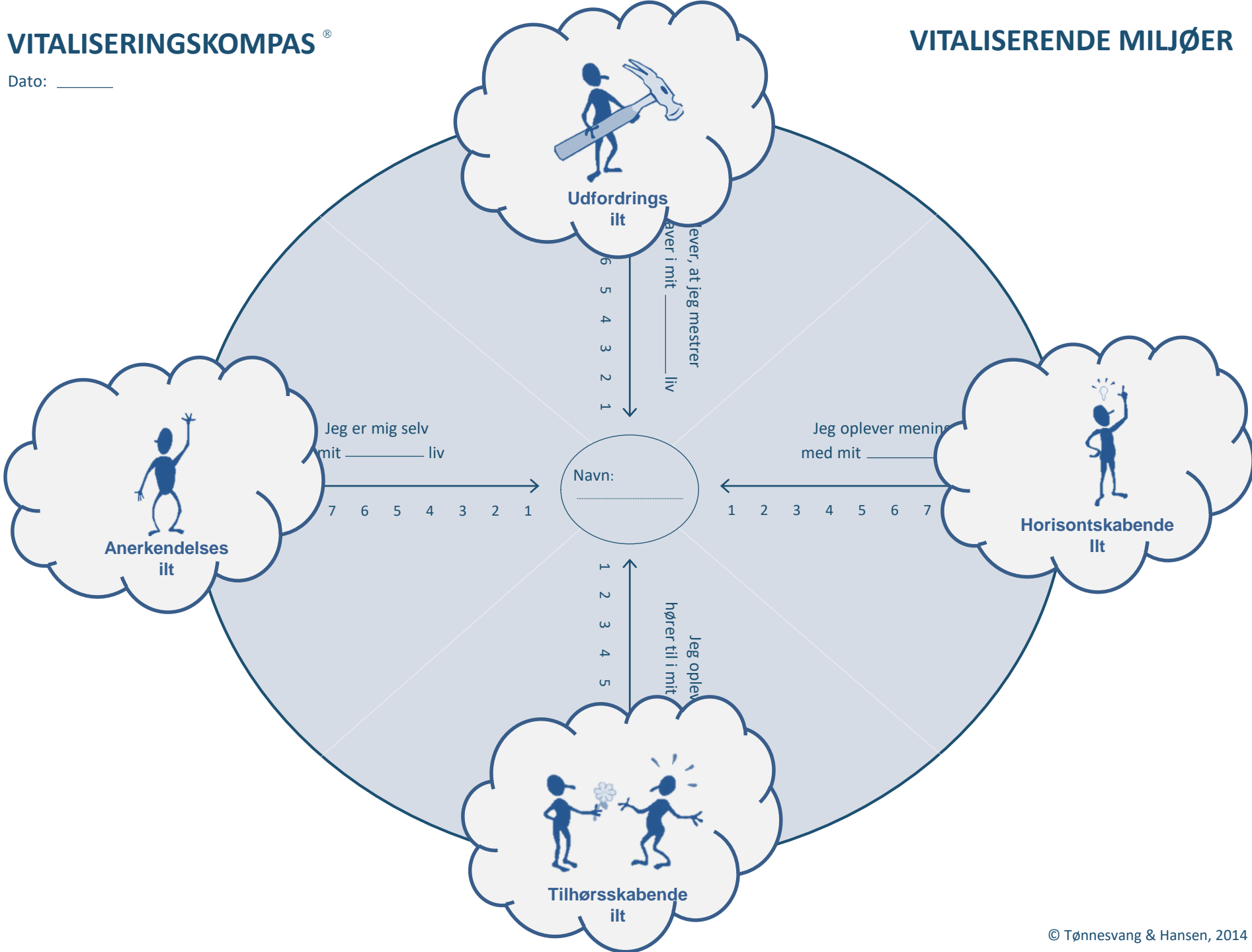
IKKE en test!!

At holde sin kurs i sit ____ liv

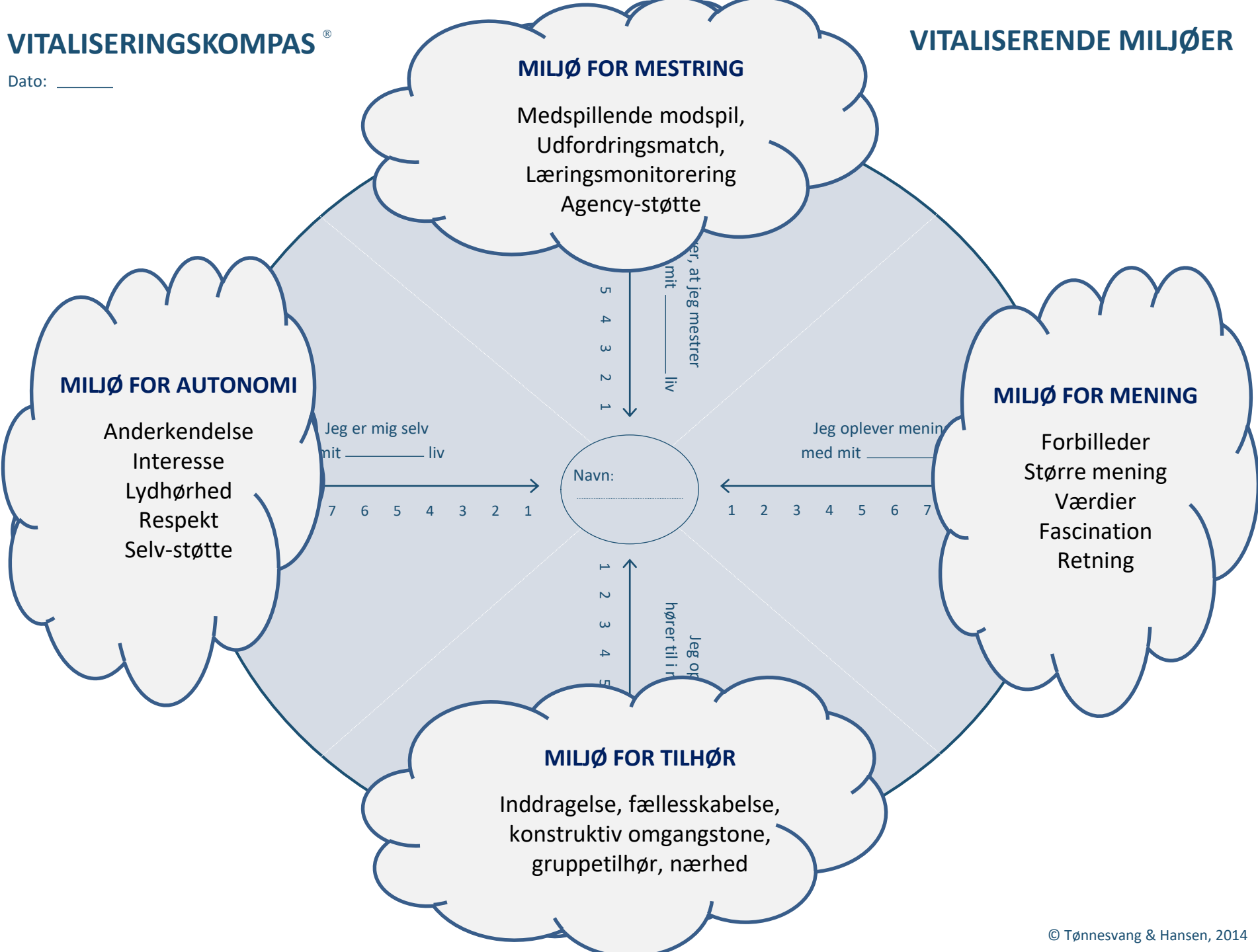
Drøftelse

- Kan I se muligheder for, at vitaliseringskompasset kan være til gavn i det professionsrettede hf?

Dato: _____

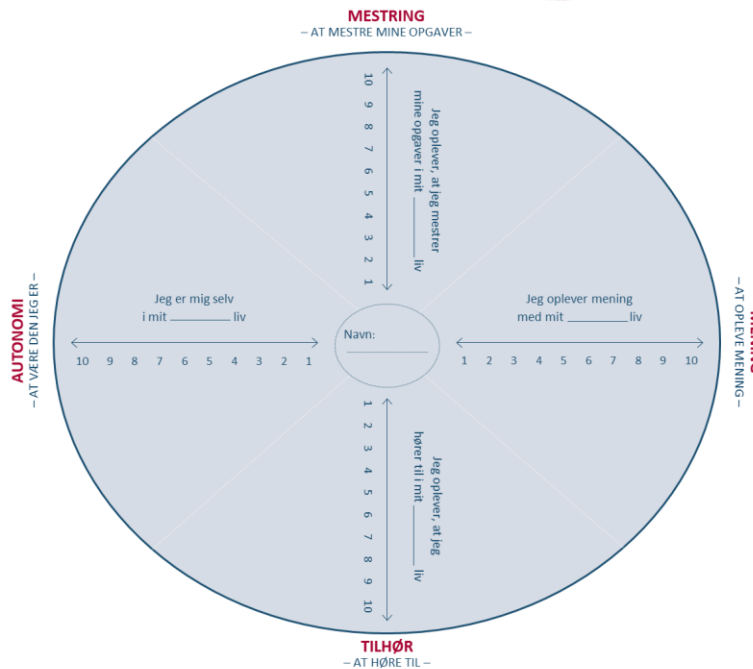

Dato: _____

HVORDAN ER MESTRINGS-ILTEN for _____?

Hvad kunne være godt at gøre?

HVORDAN ER TILHØRS-ILTEN for _____?

Hvad kunne være godt at gøre?

HVORDAN ER ANERKENDELSES-ILTEN for _____ ?

Hvad kunne være godt at gøre?

HVORDAN ER MENINGS-ILTEN for _____?

Hvad kunne være godt at gøre?

Eksempel: SoSu-Fyn

Frafald på hovedforløbet

På hovedforløbet har Social- og Sundhedsskolen Fyn det laveste frafald blandt alle SOSU-skolerne i Danmark.

Frafald 3 mdr. efter påbegyndt hovedforløb 2016	
Social- og Sundhedsskolen Fyn	3,6%
Gennemsnittet af alle landets SOSU-skoler	10,3%

Høring i Undervisningsudvalget

Dato: 07-02-2018

<http://www.ft.dk/aktuelt/webtv/video/20171/unu/tv.4239.aspx>

Kl. 10.55 i indslaget er Dorte Skov og Morten Munch fra Sosu Fyn på

DET VITALISERENDE LÆRINGSMILJØ

Kvalificeret Selvbestemmelse

Vitaliserende praksis

Selvstyrende

Fordyblese
læser/ser film
Videnssøger
Fagspecifik

Experimentarium
Undersøger Udfolder
Afprøver tværfaglighed
Demonstrerer

Viden

KVAS VITAL

Handling

Formidling
Vandhul
Videnslomme

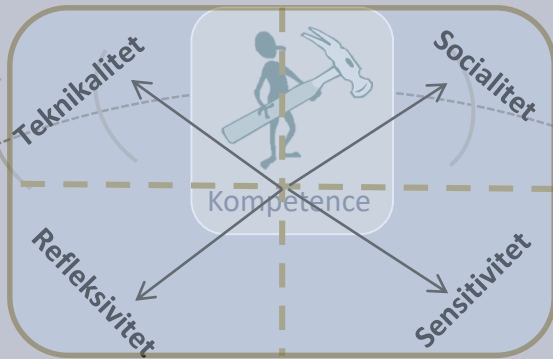
Træning
Simulation
Skills

Instruerende

Vi er i praksis

Vi taler om praksis

MODEL TIL
REFLEKSION OM
LÆRINGSMILJØET
PÅ SOSU

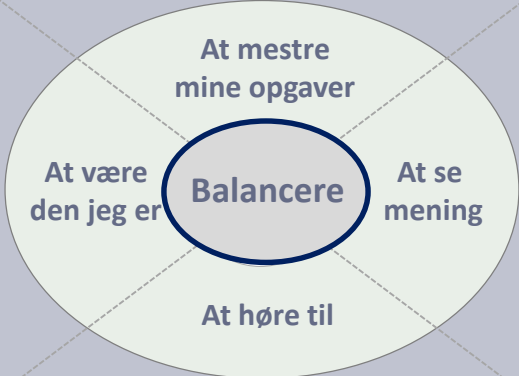

Underdrev

Overdrev

Overdrev

Overdrev

Underdrev

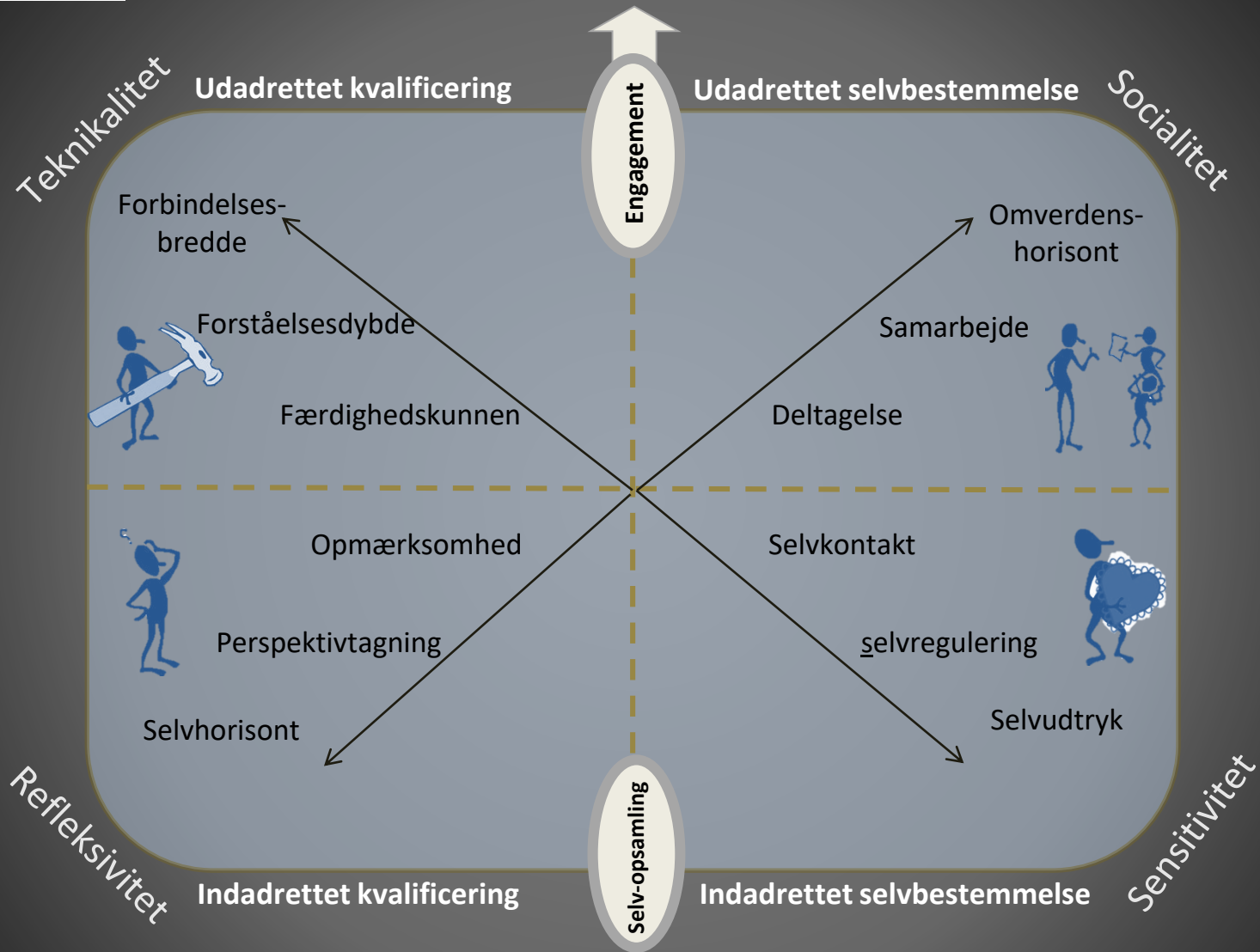
Underdrev

Underdrev

Overdrev

Kvalificeret Selvbestemmelse

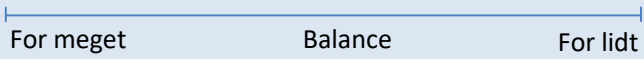
Teknikalitet

Socialitet

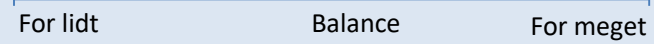
KvaS-Indstillinger

**KvaS-Realiseringer:
Hvordan gøre hvad?
Dig - Omgivelserne**

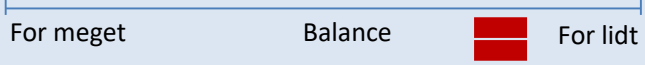
Forbindelsesbredde

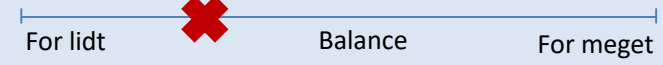
Omverdenshorisont

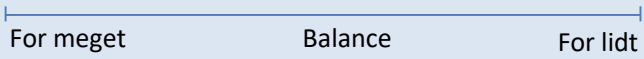
Forståelsesdybde

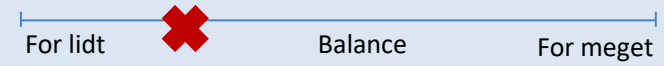
Samarbejde

Færdighedskunnen

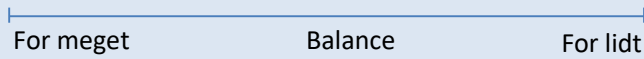

Deltagelse

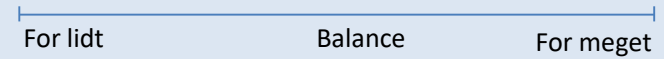

Navn: _____

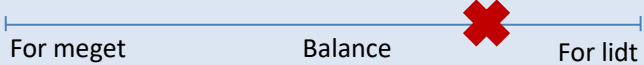
Opmærksomhed

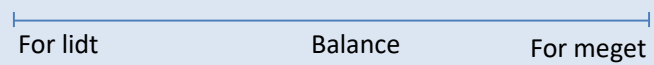
Selvkontakt

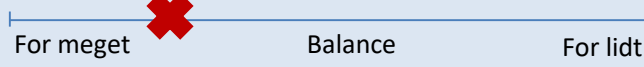
Perspektivtagning

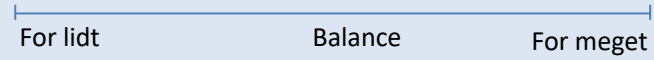
selvregulering

Selvhorisont

Selvudtryk

Refleksivitet

Sensitivitet

Sammenhæng mellem skole og praktik.

Kommer med:

Kan skifte ble
Lærenem
Overblik
Tager ansvar

Vil gerne udfordres på:

Natur og udeliv: Så noget i kolonihaven
Digital kultur: filmbørnene, og de kan filme hindanden
Bevægelse og idræt: noget i halen, motorik bane.
Sundhed i den pædagogiske praksis: fokus på håndvask, vaske hænder sang.

Kommer med:

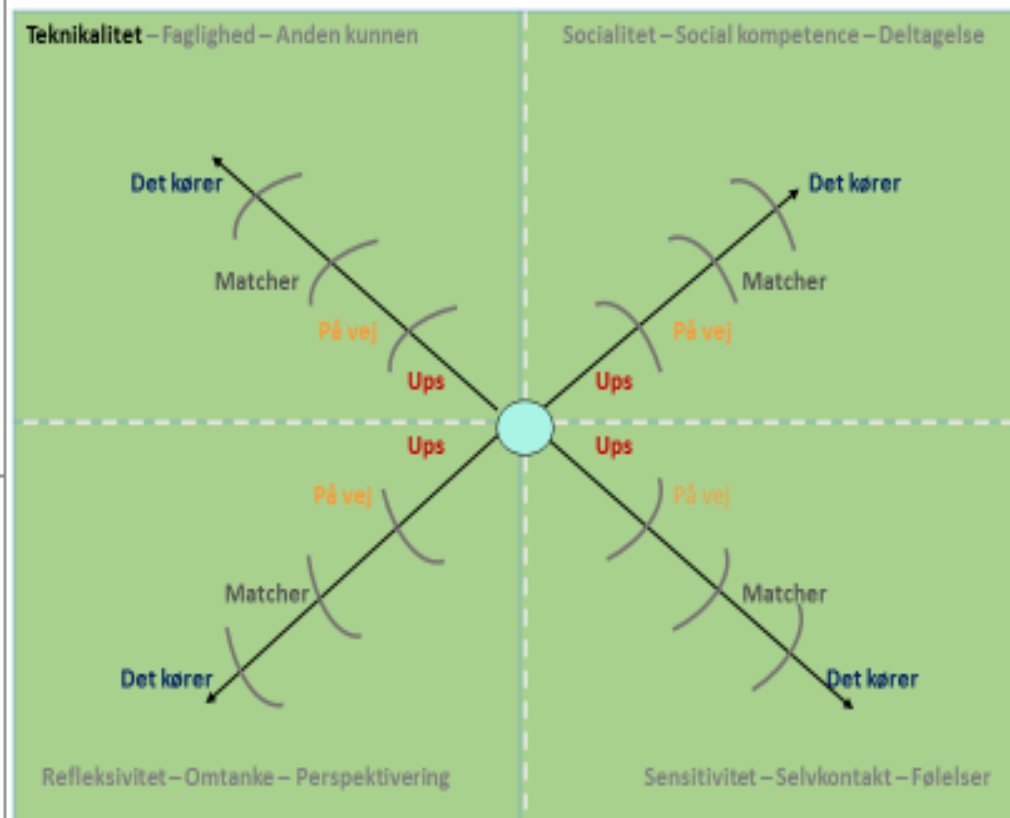
God til skrive logbog.
Hurtig til at reflektere, hvad kunne jeg gjort anderledes.

Vil gerne udfordres på:

Skrive ned det jeg reflekterer over, og snakke om det, om det er rigtigt eller forkert.

EKKOLODDET: Elevens Navn.

Praktikmodel.

Kommer med:

Kan omgås andre voksne og børn, og er god til at tilpasse mig.
Er sympatisk og omsorgsfuld.
Kan lide at være sammen med børn.

Vil gerne udfordres på:

Snak med forældre.
Være den der tager styringen/ansvaret for aktiviteter (med tiden).

Kommer med:

God til regulere private følelser, i arbejdstiden.

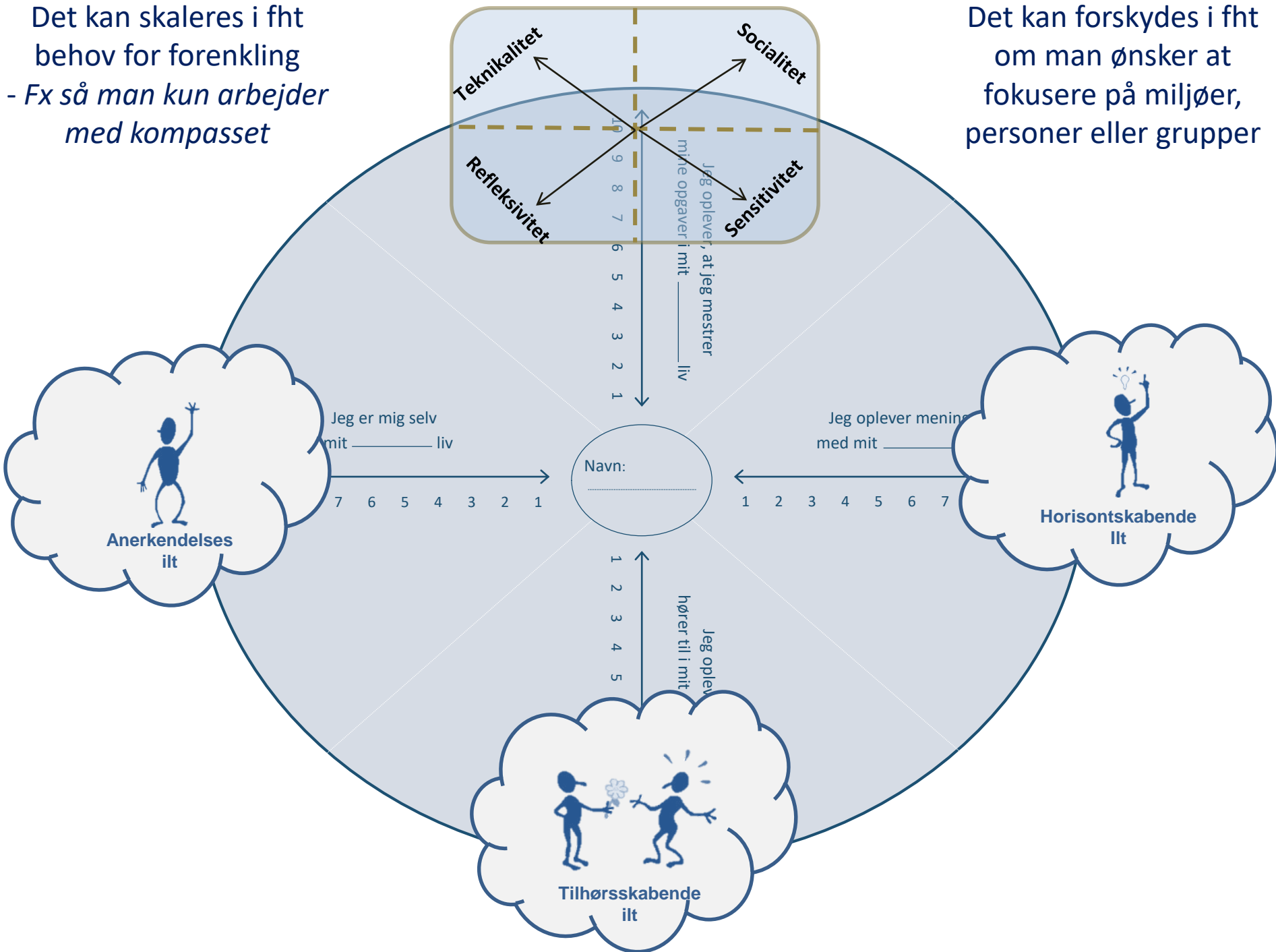
Vil gerne udfordres på:

I garderoben og når der skal skiftes ble, skal jeg slappe af og hjælpe og have tålmodighed, så børnene selv lære det, fremfor at servicere dem.

Det kan skaleres i fht
behov for forenkling
- Fx så man kun arbejder
med kompasset

Det kan forskydes i fht
om man ønsker at
fokusere på miljøer,
personer eller grupper

Vital-Niveauer

/ Jan Tønnesvang

- Vital-temperatur
 - Spørger og lytter kort til, hvad den, der har udfyldt Vitaliseringskompasset, siger
- Vital-samtale
 - Samtaler ud fra Vitaliseringskompasset om eventuelle udfordringer, og hvordan man kan (sam)arbejde i fremadrettet (ønskelig) retning
- Vital-terapi
 - Samtaler ud fra Vitaliseringskompasset i dybden med det generelt livsudfordrende ved problemstillinger. Inddrager personens livshistorie og tidligere livsforhold

AT BLIVE SIG SELV UNDERVEJS

Hovedpunkter

- Vitaliseringskompasset
- Vitaliserende miljøer
- Kvalificeret selvbestemmelse

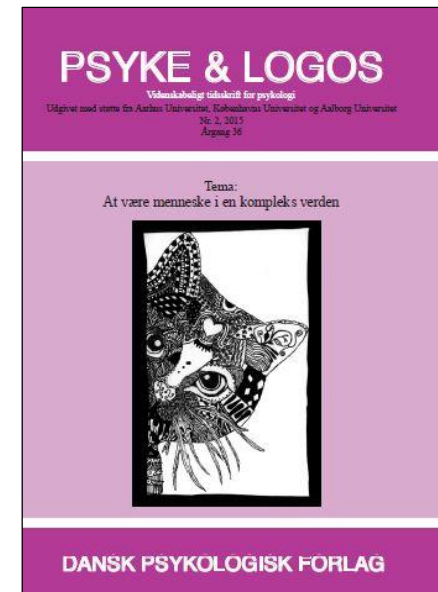
HVAD TÆNKER I MON OM DET I FHT DET
PROFESSIONSRETTEDE HF?

- Kan det bruges til noget?
- Er det for kompliceret?
 - Er det lige i øjet?

Litteratur om kvalificeret selvbestemmelse, dannelse og kompetence

*Kvalificeret selvbestemmelse
- tilværelseskompetence
i en helhed*
(Tønnesvang, 2018)

Hvad er uddannelse til for?
(Tønnesvang, 2015)